

Обраћање високог представника Педија Ешдауна на конференцији за медије о смјени предсједника Човића

Са великим жаљењем сам данас морао сазвати ову конференцију за медије како бих објавио да сам донио одлуку да немам другог избора већ да захтијевам од др Човића да одступи са своје функције члана Предсједништва, што ступа на снагу одмах.

О овој одлуци сам прије неколико тренутака обавијестио др Човића на састанку који смо имали.

Ово је вјероватно била најтежа одлука коју сам морао донијети. И то је одлука коју доносим са великим жаљењем.

Али сам веома сигуран да се ради о исправној одлуци.

За тренутак ћу објаснити зашто је било неопходно да донесем ову одлуку.

Али дозволите ми прије свега да објасним које ствари нису биле међу разлозима за доношење ове одлуке.

Не тражим од др Човића да одступи са функције због тога што је био лош предсједник. Напротив. Сматрам, да је, узевши све у обзир, био добар предсједник.

Нити се ради о томе да се противио процесу реформи на путу ка европским интеграцијама. Напротив. Показао је да је определијељен за реформу како унутар ХДЗ-а тако и унутар органа власти – и, најмање у једном случају, у области одбране, дао је одлучан допринос успјешном исходу ове реформе у БиХ.

Нити ово на било који начин, како то неки тврде, представља напад на све Хрвате у БиХ. Овдје се не ради о подривању било

којег појединца или конститутивног народа – ради се о поштовању владавине закона и највиших стандарда у политици – и ничему другом.

Нити се у питање доводи претпоставка невиности када је у питању др Човић. Да ли ће др Човић бити проглашен невиним или кривим у вези са врло озбиљним оптужбама због којих је против њега подигнута оптужница пред Судом БиХ, је ствар о којој ће одлучити суд, и нико други.

Др Човић има право на претпоставку невиности попут сваког другог обичног грађанина.

Али он није обични грађанин.

Он се налази на једној од највиших извршних функција у земљи и ово захтијева поштовање стандарда који су виши него стандарди за било којег обичног грађанина.

Колико год да је био добар у обављању своје функције, не може се дозволити да интереси једне особе буду изнад интегритета и угледа институција ове земље.

Ово је принцип који у БиХ важи већ одређен број година. Овај принцип захтијева од било кога ко је оптужен за кривична дјела, а ко се налази на високој извршној функцији, да одступи са свог положаја како би се бранио као приватни грађанин, како се не би наштетило јавној функцији коју обавља.

Ово је принцип који се примјењује и који је прихваћен у низу одлука донесених у процесима провјере током неколико протеклих година када су појединци који су се разматрали за високе извршне функције прецизно обавјештавани да уколико се подигне оптужница против њих, од њих ће се захтијевати да одступе са функције.

То је принцип који је примјењен и прихваћен у случају Миле Гаџић, против које је подигнута оптужница и која је одступила са своје функције као министрица вањске трговине и економских

односа у државној Влади 12. августа 2003. год.

Био је то принцип примијењен и прихваћен у случају Мирка Шаровића, иако су наводи против њега били другачији.

Био је то принцип примијењен и прихваћен у случају Милорада Додика, када је у децембру прошле године исказао интерес да буде премијер Републике Српске, и морао сам му рећи, будући је био предмет оптужнице, да то није позиција која ће бити отворена за њега.

Укратко, овај принцип је био примјењиван и прихваћен током низа година на значајан број појединаца из свих политичких странака и свих националних припадности.

Не видим разлог зашто би др Човић био изузетак од овог правила. Било бинеоправдано и неправедно према онима на које је овај принцип већ примијењен, кад бисмо почели да правимо изузетке у овој фази развоја БиХ.

Сада желим да искористим ову прилику да изнесем неколико уопштених напомена о значају овакве политике у БиХ.

Дозволите ми да појасним да су ово напомене о овој политици уопште. Њихова намјера није да на било који начин подрију или доведу у питање, претпоставку о невиности на коју др Човић, безрезервно, има право.

Прво, зашто је овај принцип подношења оставки са високих извршних функција у случају потврђених оптужница тако важан за БиХ?

Уосталом, како су неки указали на то, то је принцип који се примјењује у неким, али не у свим западним демократским друштвима.

Па зашто се треба примјењивати овдје у БиХ?

Одговор на то је тако једноставан.

За разлику од многих западних демократских друштава која имају дугу историју, чврсто утемељену стабилност и успостављено повјерење њихових грађана, демократија у Босни и Херцеговини је још увијек врло крхка, мир у БиХ још увијек није у потпуности осигуран а босанскохерцеговачке институције у почетној фази развоја након страшног рата окончаног једва деценију прије.

Истина је, као што то сви знамо, да институције БиХ још увијек морају да задобију повјерење својих грађана.

А један од разлога за то неповјерење, као што сваки грађанин зна, је опасно блиска веза између криминала и политичара, те високог нивоа корупције у босанскохерцеговачким политичким структурама и владиним институцијама.

Ничим од овог се не жели рећи да је било који појединац крив за оптужбе подигнуте против њих.

Овим се једино жели потврдити да, уколико БиХ жели задобити повјерење грађана, без којег се не може успоставити никаква сигурна форма власти или стабилног мира, онда у бирању стандарда западних демократских земаља који би били примјерени БиХ, треба изабрати само оне највише.

Овај стандард је стандард који се примјењивао већ неколико година; а он је да, без обзира на то што особе које се налазе на највишим извршним функцијама имају право на претпоставку невиности, што је право сваког грађанина, те особе се ипак требају бранити у својству приватног грађанина тако да не наносе штету интегритету функције коју врше.

Ја вјерујем да оваква политика не само да је исправна, него и да има широку јавну подршку.

Постоји и други разлог зашто је придржавање овог принципа, без обзира колико он био тежак, тако важно за будућност БиХ.

Наредне године, након избора 2006. године, побједничке

политичке странке ће морати размислити кога бирају на високе функције у власти. Можда ће чињеница да је имунитет политичара сада драстично ограничен и да смо се придржавали принципа оставке у случају постојања кривичне оптужнице привољети политичке странке да два пута размисле о предлагању на високе функције особа са спорном прошлошћу или оних који имају тијесне везе са свијетом криминала.

Ако буде тако, онда ће ово бити највећи корак који је икада предузет на чишћењу босанскохерцеговачке политике и отварања пута за нове, млађе и чишће руке које ће преузети власт у овој земљи.

Ја сам овим желио објаснити зашто је општи принцип који примјењујем на др Човића данас тако важан за ову земљу и њену будућност.

А сада бих се посветио конкретном случају др Човића.

По Уставу БиХ, Предсједништво има искључиву надлежност за вођење вањске политике, укључујући представљање БиХ на међународним и европским форумима, те тражење чланства у истим. Ово је најозбиљнија и најтежа одговорност, јер је БиХ зависна од подршке међународне заједнице више него већина земаља у свијету.

Та подршка је крхка као и вјера грађана у институције БиХ. Али без ње, економија ове земље и добробит њених грађана би се урушили. А стабилност мира могла би бити угрожена.

Што се тиче вањских послова, мјесеци испред нас су од суштинског значаја за БиХ.

Ова земља је суочена са одлукама од пресудног значаја које ће се донијети вјероватно у априлу, и које се односе на њену будућност у НАТО-у и Партнерству за мир.

А у мају ће Европска комисија одлучити о томе да ли БиХ може наставити даље на свом дугом путу који води у пуно чланство у

Европској унији.

И о томе да ли ће, а надам се да ће одговор бити позитиван, услиједити мјесеци темељитих и тешких међународних преговора са Европском унијом и другим земљама, за шта Предсједништво има свеукупну политичку одговорност.

Поред тога, кључни међународни партнери БиХ у Управном одбору Савјета за имплементацију мира савршено јасно су се изјаснили у погледу др Човића.

Они су га једногласно позвали да одступи са функције. И јасно су ставили до знања да ако то не учини они неће моћи с њим остваривати никакве контакте све док буде под оптужницом.

Ситуација у којој постоји члан Предсједништва, дакле тијела које је задужено за вањску политику, са којим главни међународни партнери неће да остварују контакте могла би нанијети стварну и трајну штету тренутној и дугорочној будућности БиХ.

Али ова ситуација би, наравно, постала још тежа када др Човић преузме дужност предсједавајућег Предсједништва у јуну ове године.

У овим околностима, остајање др Човића на дужности представља препреку којој се не смије дозволити да стане на пут будућности ове земље у овако пресудном тренутку.

Ја сам се надао да ће др Човић увидјети да би његово остајање на функцији у времену када се брани пред судом било противно најбољим интересима функције коју врши, народа којег представља и земље у цјелини. Надао сам се да ће посегнути за високим стандардима политичког живота тиме што ће самовољно дати оставку, и на тај начин себи припремити пут за частан повратак у политику уколико у одговарајуће вријеме буде ослобођен оптужби.

Због тога ми је било стало да му се да довољно времена да

достојанствено размотри своју позицију и да чује снажан глас многих који су му говорили да треба да одступи.

Међутим, он је изабрао другачије.

Тако да ја сада морам размотрити своје одговорности у овој ствари.

Ја сам конкретно задужен од стране Савјета за имплементацију мира да обезбиједим несметано функционисање заједничких институција БиХ тако да ова земља може без сметњи ићи напријед и јачати стабилност. И управо је та потреба осигурања несметаног функционисања заједничких институција била разлог за доношење бонских овлаштења претходних година.

У овим околностима, ја нисам имао другог избора него да донесем одлуку коју сам донио данас, и затражим да др Човић одступи са своје функције у Предсједништву.

Међутим, разлог за доношење овакве одлуке односи се само на штету коју би по мом увјерењу останак др Човића на функцији у Предсједништву нанио овој институцији. Не постоји ништа у тренутној ситуацији у којој се налази др Човић нити у његовим прошлим активностима што би ме навело да вјерујем да би његове шире политичке активности представљале било какву пријетњу стабилности или развоју БиХ. Из тог разлога, моја одлука се односи само на позицију др Човића у Предсједништву, а не на његове активности у ХДЗ-у. Какве функције ће он наставити да врши или које нове функције ће преузети унутар ХДЗ-а у наредној изборној години ствар је искључиво ХДЗ-а, и не тиче се мене.

Исто тако, како и када ће се попунити упражњено мјесто које је остало након др Човића у Предсједништву и ко ће доћи на ту позицију, ствар је искључиво уставних и демократских процеса у БиХ

Ја сам ову одлуку донио са великим жаљењем али с јасним увјерењем да је ово исправна одлука за БиХ и њену будућност.